

концесії може бути «будівництво та експлуатація готелів, туристичних комплексів, кемпінгів та інших відповідних об'єктів туристичної індустрії.

Висновки. Таким чином, венчурне фінансування інвестиційних проєктів як інструмент реалізації стратегії розвитку, надасть можливість органам управління послідовно реалізувати запропоновану стратегію, що в підсумку призведе до збільшення потоку туристів у регіональні туристичні дестинації України.

Для активізації венчурного інвестування потрібні венчурні фонди, оскільки:

- по-перше, венчурним фондам легше залучити масштабні інвестиції, ніж окремо взятому венчурному підприємству;
- по-друге, венчурним фондам апріорі притаманна диверсифікація інвестиційних ризиків, що дуже важливо для сучасного економічного стану країни (регіону), ніж підприємству, що реалізує окремий проєкт;
- по-третє, венчурний фонд частину тимчасово вільних залучених коштів може використовувати для низькоризикових дохідних операцій на ліквідних фінансових ринках, збільшуючи цим самим реальні можливості для наступного інвестування.

Література

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.soldis.com.ua>.
2. Москвін С. О. Венчурні фонди інноваційного розвитку [Текст] / С. О. Москвін // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 2 (92). – С. 89–96.
3. Про концесії: Закон України № 997 від 16 липня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.
4. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. Аналітичний огляд ринку ІСІ в Україні (2-й квартал 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.uaib.com.ua>

Стаття надійшла до редакції 2.03.2015

УДК 330.322:637.1

Гуцол Ю. Є., аспірант^{*©}

Вінницький національний аграрний університет, Вінниця, Україна

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ СФЕРИ

У статті розглядається сучасний стан та основні тенденції інвестиційної діяльності молокопереробних підприємств в Україні. Зазначається, що однією з причин зменшення продуктивності молокопереробних підприємств є зниження поголів'я корів, що призводить до зменшення виробництва молочної сировини, що в свою чергу призводить до збільшення конкуренції на ринку молочних продуктів, а також посилює можливість збільшення закупівельної ціни на молоко. Визначено основні причини зниження інвестиційної привабливості молокопереробної промисловості. Розглянуто фактори, що безпосередньо впливають на інвестиційну політику молочної галузі. Відзначається, що найбільшими постачальниками прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України є Кіпр, Німеччина та Нідерланди. Зазначається, що українські молокопереробні підприємства найчастіше експортують молочну продукцію у країни СНГ, Азії та Європи. Відзначено, що для покращення якості молочної

* Науковий керівник – к. е. н., доцент Чернопищук Т. І.

© Гуцол Ю. Є., 2015

сировини потрібне створення фермерських господарств, які б об'єднували виробництво та переробку молока. Виділено, що сезонність цін на молочну сировину теж впливає на розвиток інвестиційної політики підприємств молочної галузі.

Ключові слова. Молокопереробні підприємства, інвестиційна діяльність, ефективність, інвестиційна привабливість, молочна промисловість, молочна сировина, іноземні інвестиції.

УДК 330.322:637.1

Гуцол Ю. Е., аспірант

Винницький національний аграрний університет, Вінниця, Україна

ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ МОЛОКОПЕРЕРАБАТЫВАЮЩЕЙ СФЕРЫ

В статье рассматривается современное состояние и основные тенденции инвестиционной деятельности молокоперерабатывающих предприятий в Украине. Отмечается, что одной из причин уменьшения производительности молокоперерабатывающих предприятий является снижение поголовья коров, что приводит к уменьшению производства молочного сырья, что в свою очередь приводит к увеличению конкуренции на рынке молочных продуктов, а также усиливает возможность увеличения закупочной цены на молоко. Определены основные причины снижения инвестиционной привлекательности молокоперерабатывающей промышленности. Рассмотрены факторы, непосредственно влияющие на инвестиционную политику молочной отрасли. Отмечается, что крупнейшими поставщиками прямых иностранных инвестиций (акционерного капитала) в экономику Украины является Кипр, Германия и Нидерланды. Отмечается, что украинские молокоперерабатывающие предприятия чаще всего экспортируют молочную продукцию в страны СНГ, Азии и Европы. Отмечено, что для улучшения качества молочного сырья требуется создание фермерских хозяйств, которые бы объединяли производство и переработку молока. Выделено, что сезонность цен на молочное сырье тоже влияет на развитие инвестиционной политики предприятий молочной отрасли.

Ключевые слова. Молокоперерабатывающие предприятия, инвестиционная деятельность, эффективность, инвестиционная привлекательность, молочная промышленность, молочное сырье, иностранные инвестиции.

UDC 330.322:637.1

Gutsol J., post-graduate student

Vinnitsia national agrarian University, Vinnitsia, Ukraine

THE MAIN TRENDS OF INVESTMENT ACTIVITY THE MILK-PROCESSING ENTERPRISES OF THE SPHERE

The article discusses the current state and main trends of investment activities of milk processing enterprises in Ukraine. It is noted that one of the causes of low productivity of dairy enterprises is a reduction in the number of cows, which leads to a decrease in the production of raw milk, which in turn leads to increased competition in the dairy market, but also enhances the possibility of increasing purchasing prices for milk. The main reason for the decrease of investment attractiveness of the dairy industry.

The factors that directly influence the investment policy of the dairy industry. It is noted that the largest sources of foreign direct investment (stock capital) into the economy of Ukraine is Cyprus, Germany and the Netherlands. It is noted that the Ukrainian milk processing enterprises typically exports dairy products to CIS countries, Asia and Europe. It is noted that to improve the quality of raw milk requires the creation of farms that would integrate the production and processing of milk. Highlighted that the seasonality of prices for raw milk also affects the development of the investment policy of enterprises of the dairy industry.

Key words. Milk processing enterprises, investment activity, efficiency, investment attractiveness, dairy, raw milk, foreign investment.

Постановка проблеми. Молочна промисловість є однією із потужних галузей України, проте її розвиток не набуває таких масштабів, яких би хотілось для нашої економіки. Саме завдяки тому, що молочну продукцію споживає майже все населення України, головним завданням для неї постає забезпечення його якісними продуктами із молочної сировини. Проте, підприємства переробної промисловості використовують лише в середньому 35-45% своїх наявних потужностей.

Через нестабільність економіки України та інші не менш вагомні чинники, інвестиційні компанії зменшують свої дотації в молокопереробну промисловість, або ж взагалі відмовляються від інвестицій у вітчизняні підприємства. Недостатня кількість інвестицій щороку призводить до зменшення виробництва та переробки молочних продуктів, а вже існуючі молочні продукти все частіше замінюють консервантами та заміниками.

Актуальним завданням для молокопереробної галузі на сьогодні є вибір пріоритетних напрямів покращення інвестиційної діяльності в сучасних умовах господарювання.

Аналіз останніх досліджень. Стан та тенденції розвитку інвестиційної діяльності молочної галузі досліджували такі вчені, як О. Бородіна, Ю. Герасименко, Г. Мазур, В. Котков, М. Ільчук [4], Г. Чабан, С. Черненко, І. Галак [2], С. Васильчак [1], П. Саблук [6], Т. Мостенська, О. Швець, Н. Белінська та інші. Аналіз досліджуваних джерел показав, що у зв'язку із трансформацією економіки проблема інвестиційного розвитку залишається маловивченою, потребує подальшого дослідження та пошуку пріоритетних напрямів залучення іноземних інвестицій у молокопереробну галузь.

Метою статті є визначення сучасного стану, тенденцій розвитку та аналіз існуючих проблем, що знижує інвестиційну привабливість молокопереробних підприємств в Україні.

Виклад основного матеріалу. Однією із провідних галузей агропромислового комплексу вважається молочна промисловість. Адже молочні продукти відіграють важливу роль у повсякденному житті кожної людини. Добова норма споживання молочних продуктів у раціоні людини має складати 3 молочних продуктів на день. Проте через ряд чинників виробництво молока та молочної промисловості з кожним роком зменшується, що призводить до зниження інвестиційної привабливості молокопереробних підприємств.

На сьогодні найбільшими постачальниками прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України є Кіпр (29,9 % від загальної кількості інвестицій), Німеччина (12,5 %), Нідерланди (11,1 %), Російська Федерація (5,9 %) та Австрія (5,5 %). Загальна кількість іноземних інвестицій, які надійшли за 2014 рік є 45916,0 млн. дол. США [3]. У порівнянні із 2013 роком 58156,9 млн. дол.

США, що на 21,05 % більше, ніж у 2014 році. Дана ситуація є невтішною для економіки України, адже більшість підприємств залежить від іноземних інвестицій.

Серед основних факторів, що безпосередньо впливають на інвестиційну політику молокопереробних підприємств слід виділити такі:

- Недостатність власних коштів молокопереробних підприємств;
- Збільшення та коливання цін на оплату енергоресурсів;
- Високі нераціональні витрати сировини через застаріле обладнання на підприємствах молокопереробної промисловості;
- Недосконалість страхових продуктів щодо інвестиційного процесу;
- Відсутність державної підтримки для розвитку інвестиційної діяльності підприємств молочної промисловості;
- Відсутність чіткого визначення закупівельних цін для усіх регіонів України;
- Невідповідність якості молочних продуктів вимогам світових стандартів;
- Недосконалість системи оподаткування для підприємств переробної промисловості;
- Відсутність оптимальної системи кредитування для сільськогосподарських виробників молочної продукції.

Метою інвесторів є не тільки зміцнення реалізації молочних продуктів на вітчизняному ринку, а й експорт їх на світовий ринок. Для цього інвестори вкладають кошти для вдосконалення лінії виробництва молочних продуктів, що в першу чергу змінить якість молока до рівня норм СОТ. Найбільше експорту надходить до країн СНГ, Азії, Америки, Європи та Африки (табл.1). До цих країн українські молокопереробні підприємства найчастіше експортують молоко, вершки, кефіри, масло вершкове, казеїн та ін. Такі товари проходять детальну перевірку на якість, що відповідає встановленим нормам.

Таблиця 1

Експорт молочної продукції в окремі країни світу у 2014 році

Назва країни/континенту	Молоко та вершки не згущені та без додавання цукру		Маслянка, коагульовані молоко та вершки, йогурт, кефір та інші		Масло вершкове та інші жири, що вироблені із молока	
	Кількість, кг	Вартість, тис. дол. США	Кількість, кг	Вартість, тис. дол. США	Кількість, кг	Вартість, тис. дол. США
Країни СНГ	5983032,6	3738,4	2502957,3	3244,0	10169898	43503,0
Європа	10536,0	60,9	1510,2	4,4	399,4	3,4
Азія	884248,5	878,4	485626,4	711,3	912089,4	3227,4
Африка	60765,7	37,2	63,0	0,2	8056,0	34,6
Америка	6649,4	6,2	8227,9	13,3	196410,2	585,3
Австралія та Океанія	1315,3	1,4	400,6	0,6	206,0	0,9
Інші	87,2	0,8	-	-	-	-
Всього	6946634,7	4723,3	2998785,4	3973,8	11287059	47354,7

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Якість молочної продукції насамперед залежить від якості сировини, яку в більшості постачають від господарств населення. Досягти високої якості молочної сировини для населення практично не можливо, адже для цього потрібно щонайменше мати апарат машинного доїння з охолодженням молока, що коштує тисячі гривень, і пересічний громадянин не в змозі його купити.

Вирішення цієї проблеми, на нашу думку, є створення об'єднаних фермерських господарств, де відбувалось би механізоване доїння корів, молоко йшло б одразу до

відповідних цехів і якість молочної сировини відповідала б високому рівню. Що стосується самих фермерів, вони отримували б певні відсотки від фермерського господарства за використання ВРХ. Такий проект розвитку молокопереробних підприємств насамперед залежить від інвесторів, адже на його реалізацію необхідні чималі кошти [7].

Ще однією із причин зниження продуктивності молокопереробних підприємств є зменшення поголів'я ВРХ в Україні. Зниження кількості поголів'я корів призводить до зменшення виробництва молочної сировини, що в свою чергу збільшує конкуренцію на ринку молочних продуктів, а також посилює можливість збільшення закупівельної ціни на молоко.

На сьогодні для інвесторів постає проблема недостатнього регулювання цін з боку держави. Адже в нашій державі практично немає чіткої ціноутворюючої політики. Загалом вона залежить від багатьох факторів, що складаються стихійно.

Таблиця 2

Середні ціни реалізації молока та молочних продуктів за 2010-2014 рр. в Україні, грн. за т.

Назва періоду	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Січень	2952,3	3003,9	3321,3	3123,9	3844,2
Січень-лютий	3022,9	2971,4	3204,9	3186,1	3891,4
Січень-березень	3044,3	2928,5	3037,8	3247,0	3896,1
Січень-квітень	2960,2	2885,5	2906,1	3284,4	3813,7
Січень-травень	2832,7	2831,3	2808,0	3274,2	3696,6
Січень-червень	2745,1	2793,1	2714,7	3253,8	3605,2
Січень-липень	2714,7	2793,5	2689,8	3248,9	3570,7
Січень-серпень	2729,9	2848,8	2662,6	3259,5	3551,4
Січень-вересень	2728,0	2902,8	2644,5	3278,2	3536,8
Січень-жовтень	2857,7	2955,1	2647,7	3297,5	3548,3
Січень-листопад	2894,7	2997,6	2655,9	3325,0	3564,4
За рік	2938,7	3041,6	2662,2	3364,0	3588,4

Джерело: складено за даними Державної служби статистики України

Так, у 2014 році порівняно з 2013 роком ціна на прийом молочної сировини різко підвищилась, але впродовж поточного року вона знизилась на 7,3 %. Натомість ціна реалізації молока та молочних продуктів у 2012 році зменшилась на 12,5 % у порівнянні з 2011 роком. Такі різкі зміни пов'язані насамперед із дефіцитом молочної сировини, зниженням платоспроможності господарств населення та підвищення ціни на утримання корів. За матеріалами наукових досліджень коефіцієнт еластичності ціни в Україні на молоко та молочну продукцію сягає 0,8, з чого випливає, що якщо ціна зросте на 1 %, то споживання зменшиться на 0,8 %. Тому втручання держави в цей процес є необхідним, а саме розробка чіткої політики ціноутворення, яка б чітко регулювала ціну на молоко-сировину та готову молочну продукцію у всіх регіонах нашої країни [5].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, для розвитку інвестиційної діяльності молокопереробних підприємств в Україні необхідно: покращити якість молочної сировини, шляхом створення об'єднаних фермерських господарств; удосконалити ціноутворюючу політику України; запровадити пільги для інвесторів молокопереробної сфери; оновити або замінити виробничі потужності підприємств з переробки молока для зниження витрат у виробництві молочних продуктів, створити оптимальну систему кредитування та ін.

Для вирішення актуальних питань щодо введення нових інвестицій та збереження вже існуючих інвестиційних проєктів у молокопереробній промисловості необхідно проаналізувати також програми розвитку молочної галузі, програми розвитку України, зокрема програма розвитку «Стратегія-2020», програма діяльності Кабінету Міністрів, регіональні програми розвитку областей України та ін. проєкти, які в майбутньому покращать інвестиційну політику не тільки молокопереробних підприємств, а й усієї економіки України в цілому.

Література

1. Васильчак С. В. Формування ринку молока в Європейському союзі: уроки для України / С. В. Васильчак // Економіка АПК. – 2005. – № 5. – С. 139–143.
2. Галак І. М. Залучення інвестиційних ресурсів на молокопереробні підприємства / І. М. Галак // Економіка АПК. – 2005. – № 3. – С. 82–85.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Ільчук М. М. Адаптація переробних молокозаводів до вимог вітчизняного та зарубіжного продовольчих ринків / М. М. Ільчук // Економіка АПК. – 2002. – № 12. – С. 42–48.
5. Мармуль Л. О. Державне регулювання інвестиційної діяльності переробних підприємств агропромислового комплексу / Л. О. Мармуль, І. В. Коваленко // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 62–69.
6. Саблук П. Т. Основні напрями розвитку високоефективного агропромислового виробництва в Україні / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2002. – № 7. – С. 3–13.
7. Яценко В. М. Формування і розвиток агропромислової інтеграції в Україні / В. М. Яценко // Економіка АПК. – 2004. – № 1. – С. 54–60.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2015

УДК [327:37]:061

Дорош М. М., здобувач кафедри адміністративного та інформаційного права ©

*Навчально-науковий інститут права та психології
Національний Університет «Львівська політехніка»*

Жбадинська Ю. Р., здобувач кафедри теорії та історії держави і права
Львівський державний університет внутрішніх справ

ДВОСТОРОННЄ СПІВРОБІТНИЦТВО: УКРАЇНА ТА БІЛОРУСЬ

Україна та Республіка Білорусь мають великий потенціал розвитку двосторонньої співпраці, оскільки сусідня держава тримає чітку позицію щодо суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України. Білорусь завжди була на стороні миру в Україні і готова постійно й надалі сприяти проведенню мирних відносин та плідної співпраці, що активно розвивається впродовж останніх десятиліть. Уряди наших держав наголошують на важливості розвитку співробітництва, яке базується як на спільних проєктах так і не менш важливих спільних проблемах. Не варто забувати, що розвиток міжнародного співробітництва у всіх сферах нашої молоді держави є одним із пріоритетних напрямів її діяльності.

Ключові слова: договірно-правова база, співробітництво, міжрегіональний рівень, українсько-білоруські відносини, міжурядові угоди, співдружність.